

Рішення
разової спеціалізованої вченої ради ID 17025
про присудження ступеня доктора філософії

Здобувач ступеня доктора філософії Осінній Іван, 1979 року народження, громадянин України, освіта вища: закінчив у 2002 році Дніпропетровську державну медичну академію і отримав повну вищу освіту за спеціальністю «Лікувальна справа» та здобув кваліфікацію лікаря, аспірант кафедри психології та педагогіки ВНЗ «Університет імені Альфреда Нобеля, виконав акредитовану освітньо-наукову програму «Професійна освіта» у Вищому навчальному закладі «Університет імені Альфреда Нобеля».

Разова спеціалізована вчена рада, утворена наказом ВНЗ «Університет імені Альфреда Нобеля», м. Дніпро від «01» вересня 2026 року № 275-ОД у складі:

Голови разової ради: Наталії Волкової, доктора педагогічних наук, професора, завідувача кафедри психології та педагогіки ВНЗ «Університет імені Альфреда Нобеля;

Рецензента:

Ольги Лебідь, доктора педагогічних наук, професора, професора кафедри психології та педагогіки ВНЗ «Університет імені Альфреда Нобеля»;

Офіційних опонентів:

Ярослави Кульбашної, доктора педагогічних наук, професора, професора кафедри хірургічної стоматології та щелепно-лицевої хірургії Навчально-наукового інституту стоматології Національного медичного університету імені О.О. Богомольця;

Василя Гуменюк, доктора педагогічних наук, професора, професора кафедри медицини катастроф та військової медицини Львівського національного медичного університету імені Данила Галицького;

Надії Федчишиної, доктора педагогічних наук, професора, завідувача кафедри іноземних мов Тернопільського національного медичного університету імені І.Я. Горбачевського Міністерства охорони здоров'я України,

на засіданні «24» жовтня 2026 року прийняла рішення про присудження ступеня доктора філософії з галузі знань 01 Освіта/Педагогіка **Осінньому Івану** на підставі публічного захисту дисертації **«Підготовка майбутніх лікарів до просвітницької діяльності на засадах міждисциплінарної інтеграції»**, за спеціальністю 015 Професійна освіта (за спеціалізаціями).

Дисертацію виконано у ВНЗ «Університет імені Альфреда Нобеля», м. Дніпро.

Науковий керівник здобувача – Олійник Ірина Вікторівна, кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри психології та педагогіки ВНЗ «Університет імені Альфреда Нобеля».

Дисертацію подано у вигляді спеціально підготовленого рукопису українською мовою, який повністю відповідає вимогам до оформлення дисертації, затвердженим Наказом МОН України від 12.01.2017 р., № 40.

Поставлені здобувачем наукові завдання вирішені повною мірою і таким чином мету дослідження досягнуто. Основні положення дисертації, що задекларовані здобувачем, містять елементи наукової новизни, рівень яких

визначено коректно. Структура й обсяг роботи відповідають встановленим вимогам.

Наукова новизна одержаних результатів полягає в тому, що:

– уперше розроблено, теоретично обґрунтовано й експериментально перевірено науково-педагогічну технологію підготовки майбутніх лікарів до просвітницької діяльності на засадах міждисциплінарної інтеграції, побудовану на інтеграції аксіологічного, компетентнісного, особистісно-діяльнісного та контекстного методологічних підходів, яка реалізується через взаємодію концептуально-цільового, організаційно-підготовчого, змістово-процесуального та рефлексивно-коригувального етапів. Наукову новизну технології становить обґрунтування матриці міждисциплінарної інтеграції, що забезпечує координацію змісту освітніх компонентів навколо актуальних медико-соціальних проблем, інтеграцію просвітницької складової у професійну підготовку майбутніх лікарів, поетапне формування мотиваційного, змістово-комунікативного та організаційного компонентів готовності до просвітницької діяльності, а також поєднання практичної просвітницької діяльності студентів із використанням сучасних цифрових технологій;

– уточнено понятійно-категоріальний апарат дослідження, зокрема зміст понять «лікар-просвітник», «просвітницька діяльність лікаря», «готовність майбутнього лікаря до просвітницької діяльності»; обґрунтовано авторське трактування готовності майбутніх лікарів до просвітницької діяльності як інтегрального професійно-особистісного утворення, визначено її структуру, що охоплює мотиваційний, змістово-комунікативний та організаційний компоненти, а також критерії, показники й рівні сформованості;

– удосконалено зміст, форми, методи, цифрові засоби та навчально-методичне забезпечення професійної підготовки майбутніх лікарів до просвітницької діяльності на засадах міждисциплінарної інтеграції шляхом інтеграції просвітницької складової в освітні компоненти, практичну підготовку та міждисциплінарну взаємодію; упровадження матриці міждисциплінарної інтеграції як засобу координації змісту професійної підготовки; використання інтерактивних, кейс-орієнтованих, тренінгових, проєктних, симуляційних і цифрових технологій навчання; залучення здобувачів освіти до практичної просвітницької діяльності, створення цифрового медико-просвітницького контенту та реалізації просвітницьких ініціатив для різних категорій населення; інтегрований профіль компетентностей лікаря-просвітника, який узагальнює медичні, психолого-педагогічні, комунікативні, організаційні й цифрові компетентності, необхідні для ефективного здійснення просвітницької діяльності; систематизацію напрямів просвітницької діяльності лікаря відповідно до сучасних потреб системи охорони здоров'я шляхом виокремлення профілактично-превентивного, консультативного, реабілітаційно-абілітаційного, медико-психологічного, професійно-освітнього та цифрово-комунікаційного напрямів;

– набули подальшого розвитку теоретико-методологічні засади професійної підготовки майбутніх лікарів до просвітницької діяльності в умовах міждисциплінарної інтеграції, що враховують сучасні тенденції розвитку громадського здоров'я, цифрової трансформації системи охорони здоров'я, поширення концепції медичної грамотності населення та міжпрофесійної

взаємодії; організаційно-педагогічні підходи до інтеграції просвітницької діяльності у зміст професійної підготовки майбутніх лікарів; комплексний критеріально- діагностичний інструментарій оцінювання рівнів сформованості готовності майбутніх лікарів до просвітницької діяльності, який поєднує стандартизовані психолого-педагогічні методики, авторські діагностичні матеріали, педагогічне спостереження, анкетування та експертне оцінювання й забезпечує комплексний моніторинг динаміки сформованості готовності.

Практичне значення одержаних результатів дослідження полягає в розробленні, експериментальній перевірці та впровадженні комплексу взаємопов'язаних науково-методичних і педагогічних рішень, спрямованих на вдосконалення професійної підготовки майбутніх лікарів до просвітницької діяльності на засадах міждисциплінарної інтеграції. Запропоновані результати можуть бути використані під час підготовки здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю 222 «Медицина», модернізації освітньо-професійних програм, навчальних планів, робочих програм освітніх компонентів, організації практичної підготовки, вибіркового освітніх компонентів, а також у системі післядипломної медичної освіти та безперервного професійного розвитку фахівців сфери охорони здоров'я.

Здобувач має 11 публікацій, з яких: 5 статей у провідних наукових фахових виданнях України, внесених до міжнародних наукометричних баз, 6 тез доповідей у збірниках матеріалів міжнародних та всеукраїнських конференцій.

Серед статей зокрема:

1. Осінній І.А. Особливості підготовки майбутніх лікарів до просвітницької діяльності у межах профільного навчання. *Новий колегіум*, 2025. Т. 4. № 120. С. 31–36. URL: <https://doi.org/10.34142/nc.2025.4.31>

2. Осінній І. А. Реалізація технології підготовки майбутніх лікарів до просвітницької діяльності на засадах міждисциплінарного підходу. *Педагогічна Академія: Наукові записки*, 2026. № 28. URL: <https://doi.org/10.5281/zenodo.19357133>

3. Осінній І.А. Структура просвітницької діяльності лікаря. *Інноваційна педагогіка*, 2025. Вип. 82. Том 2. С. 127–130. URL: <https://doi.org/10.32782/2663-6085/2025/82.2.22>

4. Осінній І.А. Модель підготовки до просвітницької діяльності майбутніх лікарів. *Педагогічна академія: Наукові записки*, 2025. № 18. URL: <https://doi.org/10.5281/zenodo.15577715>

5. Осінній І.А. Суть просвітницької діяльності лікаря. *Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах*, 2024. Вип. 92. С. 200–204. URL: <https://doi.org/10.32782/1992-5786.2024.92.33>

У дискусії взяли участь голова, рецензент, офіційні опоненти та висловили зауваження:

Голова разової спеціалізованої вченої ради **Наталія Волкова**, доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри психології та педагогіки ВНЗ «Університет імені Альфреда Нобеля», м. Дніпро, **без зауважень**.

Ольга Лебідь, доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри психології та педагогіки ВНЗ «Університет імені Альфреда Нобеля», **зауваження:**

1. Значну увагу приділено доступності й зрозумілості медико-просвітницьких повідомлень. Водночас потребує конкретизації процедура, за допомогою якої студент перевіряє фактичне розуміння інформації адресатом. Варто виразніше показати, як під час навчання розмежовували оцінку якості пояснення самим студентом і підтвердження того, що слухач правильно зрозумів його зміст.

2. Технологія передбачає виконання групових проєктів та організацію спільних просвітницьких заходів. У цьому зв'язку додаткового пояснення потребує оцінювання індивідуального внеску учасників. Доцільно уточнити, як розподілялися ролі та яким способом установлювали готовність кожного студента виконувати основні просвітницькі завдання за умов колективного створення підсумкового продукту.

3. Для використання технології іншими закладами освіти важливо чіткіше представити її місце в навчальному навантаженні студентів і викладачів. Зокрема, варто узагальнити, які завдання виконувалися в межах передбачених освітніми компонентами занять, які – під час самостійної роботи, а які потребували додаткової організації. Це дозволило б точніше оцінити ресурси, необхідні для впровадження.

Ярослава Кульбашна, доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри хірургічної стоматології та щелепно-лицевої хірургії Навчально-наукового інституту стоматології Національного медичного університету імені О.О. Богомольця, **зауваження:**

1. Автор стверджує, що сучасна пацієнторієнтована медицина базується на застосуванні комунікативних практик. У таблиці 1.1 визначено компетентності, які сприяють реалізації просвітницької діяльності, зокрема: педагогічна, комунікативна, етична, але не враховано деонтичну, яка об'єднує всі вищеназвані. Деонтологія ще з часів зародження медичної науки є основою належної професійної поведінки, зокрема і комунікації базової складової просвітницької діяльності.

2. Практична просвітницька діяльність студентів передбачає взаємодію з населенням і поширення матеріалів медичного змісту. У викладі методики доцільно докладніше окреслити межі студентської самостійності та порядок фахового погодження таких матеріалів перед їх використанням з ментором чи тьютором. Важливо окреслити межі самостійності для здобувачів освіти при виникненні ситуацій або запитань, які виходять за межі просвітницького завдання.

3. У результатах дослідження не уточнено, чи всі здобувачі освіти демонстрували спроможність стати лікарями-просвітниками і які критерії відбору серед випускників для такої діяльності. Важливо також зазначити діапазон рівня підготовки у експериментальній і контрольній групах.

4. Матрицю міждисциплінарної інтеграції підготовки майбутніх лікарів до просвітницької діяльності доцільно доповнити відповідним графом, що значно спростило б її розуміння.

5. У таблиці 2.6. «Інтегрований профіль компетентностей лікаря-просвітника» необхідно конкретизувати заявлені компетентності.

Василь Гуменюк, доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри медицини катастроф та військової медицини Львівського національного

медичного університету імені Данила Галицького, **зауваження:**

1. У теоретичній частині дисертації розглянуто зарубіжний досвід підготовки майбутніх лікарів, який становить важливе підґрунтя авторського пошуку. Водночас доцільно було б чіткіше окреслити критерії добору представлених практик та умови їх адаптації до української медичної освіти. Зокрема, варто конкретизувати, які з проаналізованих підходів використано під час розроблення авторської технології та яких змістових або організаційних змін вони потребували.

2. Запропонована систематизація напрямів просвітницької діяльності лікаря потребує чіткішого пояснення підстав їх виокремлення. Зокрема, профілактично-превентивний і реабілітаційно-абілітаційний напрями характеризують переважно цільове спрямування діяльності, тоді як цифрово-комунікаційний – середовище та засоби її здійснення й може реалізовуватися в межах інших напрямів. Варто було б докладніше пояснити співвідношення цих класифікаційних ознак і показати, як воно враховується під час добору навчальних завдань.

3. Позитивно оцінюючи представлені завдання з аналізу цифрових медико-просвітницьких матеріалів, вважаємо перспективним їх доповнення ситуаціями перевірки контенту, створеного за допомогою генеративного штучного інтелекту. Доцільно конкретизувати дії студента щодо перевірки першоджерел, виявлення переконливо сформульованих, але необґрунтованих тверджень та прийняття рішення про придатність такого матеріалу для просвітницького використання. Це розширило б практичне наповнення цифрової медико-просвітницької грамотності, визначеної автором показником готовності.

4. Статистичне опрацювання результатів експерименту дозволило авторові встановити значущі відмінності за визначеними критеріями готовності. Водночас аналіз доцільно було б доповнити показниками розміру ефекту та оцінками точності виявлених змін. Це поглибило б інтерпретацію результатів і дало змогу виразніше співвіднести статистичну значущість відмінностей із масштабом педагогічних зрушень.

5. Представлені результати характеризують готовність студентів після завершення формувальної роботи. Водночас потребує подальшого з'ясування стійкість набутих умінь та здатність застосовувати їх у нових просвітницьких ситуаціях без безпосереднього супроводу викладача. Доцільно було б окреслити процедуру відтермінованого оцінювання, яка дозволила б простежити збереження результатів підготовки та їх перенесення у практичну діяльність.

Надія Федчишин, доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри іноземних мов Тернопільського національного медичного університету імені І.Я. Горбачевського Міністерства охорони здоров'я України, **зауваження:**

1. У дисертації просвітницька діяльність лікаря трактується досить широко й охоплює інформування населення, профілактичне консультування, навчання пацієнта, психоемоційну підтримку, супровід у процесі лікування та реабілітації, професійне навчання медичних працівників, громадські просвітницькі кампанії та цифрову комунікацію. За такого підходу потребують чіткішого окреслення концептуальні межі просвітницької діяльності та її співвідношення із суміжними видами професійної діяльності лікаря – медичним консультуванням,

профілактичною, реабілітаційною, психоедукаційною та професійно-освітньою діяльністю.

2. Міждисциплінарну інтеграцію визначено методологічною основою дослідження та системотвірною засадою авторської технології. Водночас механізм її реалізації представлено переважно через групування освітніх компонентів у тематичні блоки та координацію їхнього просвітницького змісту. Доцільно повніше розкрити, за якими ознаками запропонована матриця засвідчує досягнення саме міждисциплінарної інтеграції, а не лише змістове узгодження кількох навчальних дисциплін.

3. Формування експериментальної та контрольної груп на базі різних медичних закладів вищої освіти уможливорює вплив додаткових факторів (специфіка освітніх програм, рівень викладацького складу, освітнє середовище). У цьому контексті варто додатково обґрунтувати, як саме нівелювався вплив інституційних чинників і чому позитивна динаміка є результатом саме авторської технології.

4. Роботу варто доповнити детальнішим порівнянням зарубіжних міждисциплінарних моделей просвітницької підготовки майбутніх лікарів, окресливши перспективи їх імплементації в українську систему вищої медичної освіти.

Результати відкритого голосування:

«За» 5 членів ради,

«Проти» – немає.

На підставі результатів відкритого голосування разова спеціалізована вчена рада присуджує **Івану Анатолійовичу Осінньому** ступінь доктора філософії з галузі знань 01 Освіта/Педагогіка за спеціальністю 015 Професійна освіта (за спеціалізаціями).

Відеозапис трансляції захисту дисертації додається.

**Голова разової
спеціалізованої вченої ради**

Наталія Волкова

